

Uchwała Nr 04/2023 Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk

z dnia 19 listopada 2023 roku w sprawie rekomendowanych zmian
w procedurze ustalania urzędowego wykazu czasopism naukowych

Komitet Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk w pracach obecnej kadencji (2020-2023) często zajmował się problematyką ustalania wykazu czasopism naukowych. W dotychczasowych pracach (zob. w szczególności uchwały KNP PAN nr 10/2020 z dnia 17 listopada 2020 r., nr 1/2021 z dnia 15 lutego 2021 roku i nr 3/2021 dnia 22 września 2021 r.)

Komitet zwracał uwagę, że od lutego 2021 r. ministerialny wykaz czasopism naukowych ustalany jest z oczywistym naruszeniem obowiązujących przepisów. Przyjęta w wykazie punktacja wielu czasopism wynika w dużej mierze ze względów pozamerytorycznych i w efekcie wykaz nie odzwierciedla faktycznej jakości ujętych w nim czasopism. Ze względu na skalę naruszeń prawa wykazy ogłoszone od lutego 2021 r. powinny być jak najszybciej uchylone. Jednocześnie KNP PAN zwracał uwagę, że procedury przewidziane w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 7 listopada 2018 r. w sprawie sporządzania wykazów wydawnictw monografii naukowych oraz czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 349) są wadliwe i wymagają zmian.

Podtrzymując dotychczasowe oceny, Komitet Nauk Prawnych PAN rekomenduje wprowadzenie następujących zmian w procedurze ustalania urzędowego wykazu czasopism naukowych:

Rekomendacja nr 1

Wykaz czasopism naukowych powinien być opracowywany w sposób transparentny przez niezależną agencję naukową (taką, jak np. Narodowe Centrum Nauki) we współpracy z jednostką badawczą, specjalizującą się w zagadnieniach bibliometrii oraz z komitetami naukowymi Polskiej Akademii Nauk (zob. rekomendacja nr 6).

Rekomendacja nr 2

Procedura wpisu do wykazu czasopism i nadania punktów powinna być poddana kontroli sądów administracyjnych. Zainteresowanym redakcjom czasopism należy nadać status stron postępowania.

Rekomendacja nr 3

Należy przestrzegać zasady, że wykaz czasopism jest tworzony w modelu mieszanym, w którym w pierwszym etapie w sposób bibliometryczny ustala się iloraz cytowań i artykułów opublikowanych w danym czasopiśmie, a w drugim etapie uzyskane wyniki poddaje się opinii eksperckiej.

Rekomendacja nr 4

Wykaz nie może z założenia deprecjonować wybranych dyscyplin naukowych. Odnosi się to w szczególności do dyscyplin, które są słabiej reprezentowane w Web of Science oraz Scopus. W przypadku takich dyscyplin dane bibliometryczne dostępne w powołanych bazach muszą być uzupełniane o dane dostępne w innych, bardziej reprezentatywnych źródłach (bazach branżowych, w Google Scholar) a ocena ekspercka powinna mieć większe znaczenie.

Rekomendacja nr 5

Rolę zespołów eksperckich powinny pełnić stałe zespoły, które należy powołać w obrębie komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk, gdyż to one, zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1796 z późn. zm.) są samorządną reprezentacją danej dyscypliny naukowej.

Rekomendacja nr 6

Punktacja czasopism wynikająca z wykazu powinna wywoływać skutki wyłącznie na przyszłość, tzn. powinna być stosowana w odniesieniu do artykułów publikowanych po ogłoszeniu danej edycji wykazu, a nie może być stosowana do artykułów opublikowanych wcześniej.